

atenueu

despre
poezie

revistă de cultură

bașu, anul II
octombrie 1965
20 pagini
3 lei

10 15

EUGEN
JEBELEANU

În marile cetăți, în uzine, la sate, poezii au fost întâmpinate, zilele trecute, ca niște mesageri nu ai toamnei, ci ai primăverii. Razele harpelor, când sînt atîlnse de mîini inspirate, au acest dar: de a răspîndi asupra oamenilor, ați de încercate, lumini străbătute de neînfrîntă încredere.

Rareori a fost o mai evidentă efervescență în poezia noastră, decît în zilele acestea. Se fac experiențe dintre cele mai interesante. Drept e că unele dintre ele sînt reluări ale unor experiențe consumate. Dar sîntos este faptul că se experimentează. A căuta adevăruri și a te strădui să le exprimi într-o formă nouă — e, la urma urmei, rostul poetului, al artistului.

Există o aplaudabilă silă de rutină. Silă de comoditate, silă de leno a imaginației.

Socialismul înaintează către comunism, revoluționînd în toate domeniile. O artă nerevoluționară, și ca substanță și ca expresie, într-o societate socialistă este o aberație; în orice caz, — o ghiulea la picioarele culturii aceleia fărî.

Poezii noștri cei mai buni caută să invente arme noi, cu o bătăie de raze mai profundă, menite să reveleze adevăruri și frumuseți inedite.

E bine. Nimeni nu trebuie să condamne curajul altuia, decît dacă simte că se află în fața imposturii; cu un cuvînt: să nu spuie despre bărbatul care calcă pe o funie, la o sută de metri înălțime, spre a salva cîțiva copii amenințați să piară în flăcări; — Vezi, e un iluzionist; nu calcă pe pămînt.

El nu e un iluzionist, ci un om de onoare și de curaj. (El nu trebuie confundat, în nici un caz, cu cel care umblă pe o funie întinsă pe pămînt, încercînd să creeze iluzia că se află și în nori și pe sol).

Subliniind necesitatea ca fiecare artist „să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale”, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune accentul pe necesitatea varietății formelor și stilurilor, pe „continua înnoire și perfecționare creatoare a mijloacelor de exprimare artistică”.

Există categorii de poezii și niveluri de poezie. Nimic mai firesc. Trebuie să acceptăm, așadar, că există și categorii de cititori și niveluri de înțelegere a poeziei (asta în directă legătură cu gradul de cultură, de sensibilitate etc).

Faptul că un cititor nu a înțeles sau nu a gustat o poezie nu înseamnă așadar, în mod obligatoriu, că poetul e neapărat cel vinovat; căci o sumedenie de cititori pot să-l înțeleagă și să-l guste.

Ce-l de făcut, în acest caz? Trebuie, desigur, ca — prin lecturi din ce în ce mai substanțiale, printr-o circulație consecventă a poeziei de calitate — respectiv cititor să fie ajutat să ajungă la înțelegerea și gustul pe care au izbutit să le capete cei mulți și înarmați cu o cultură solidă, cultura omului socialist.

Intoleranța în admiterea unei modalități lirice este egal de condamnată ca și lipsa de exigență a poetului față de el însuși.

Nici poezii, nici iubitorii de poezie să nu încline balanța spre ceea ce simt că e mai ușor.

Dar ce e mai ușor? Mi se pare că: tot ce te face să reflectezi mai puțin și să vibrezi mai superficial. Spui: versurile astea mi-au plăcut. Dar ele pot să-ți placă în diferite feluri: ca un șerbet, ca o bucată de pline sau ca hidromelul, băutura zeilor. Totul e ca, după ce ai citit o poezie, să poți exclama nu: „Mai

dă-mi un șerbet!”, — ci să simți că undeva, un pic mai sus de inimă, cam prin dreptul umerilor, ți-a înmugurit un vir de aripă.

Baudelaire spunea despre Victor Hugo că e un sacerdot, a cărui cea mai intensă preocupare este contemplarea propriului buric.

De la aripă la buric este o distanță imensă (de altfel nici nu cred că zburătorii au buric).

Însă poezii (oameni și ei...) au, uneori, fel de fel de socoteli personale.

Important e ca socotilele să fie din ce în ce mai puțin ale lor și din ce în ce mai mult ale Cetății — și buricele să nu fie contopite nici măcar de cititori.

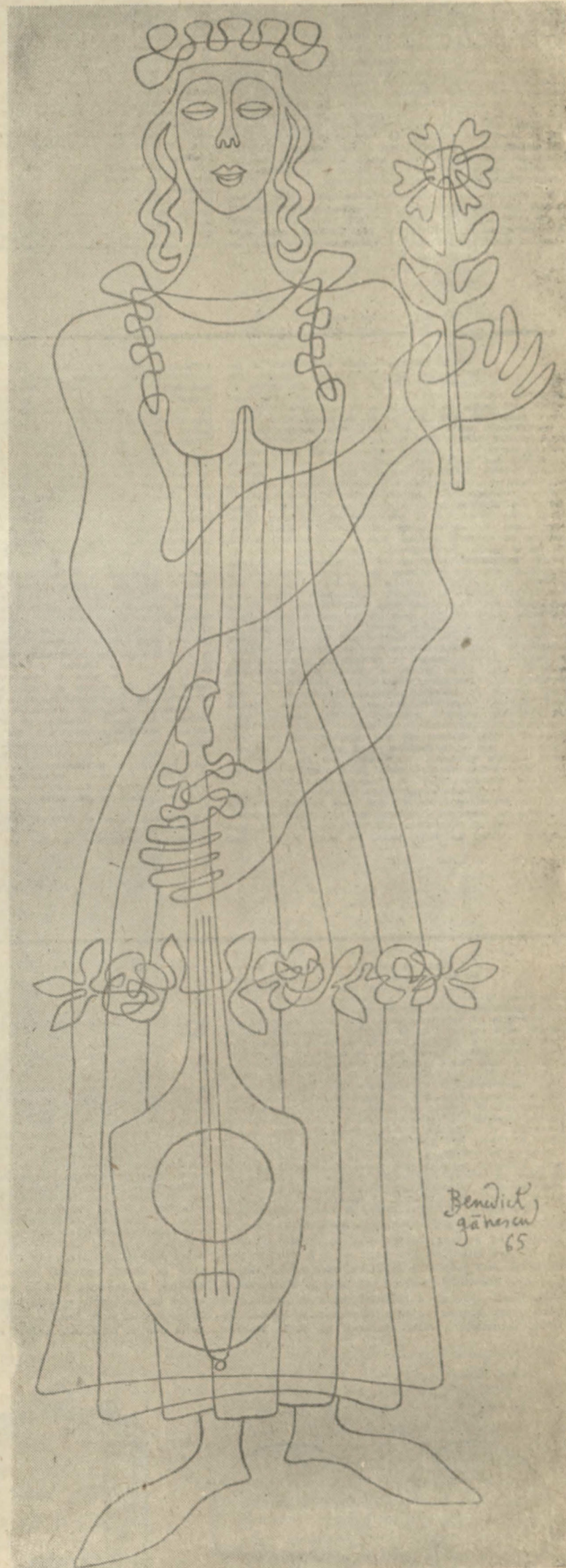
În ceea ce privește ridicarea în masă a cititorilor la cel mai înalt nivel al gustului și exigențelor estetice...

Cetățenii trebuie să ajungă să se pasioneze de poezie cum se pasionează de fotbal (c spune un fost jucător de fotbal).

Să intre poezia în arenă: la propriu. Se pot realiza pasionante recitaluri, în stadioane, în arene. (Cîi de impresionant ar suna „Scrisoarea a III-a de Mihai Eminescu, într-un stadion, noaptea, pe fundal muzical, cu efecte sonore și de lumină! Și cit de zguduitor „Elegia pentru Ignacio Sanchez Mejias” de Federico Garcia Lorca...).

Cu poezii pe care-i avem, cu dragostea ce le-o poartă sutele de mii de cititori, sînt convins că nu va trece multă vreme — s-ar putea chiar la anul — și vom aplauda Poezia în stadion.

În România socialistă, dragostea pentru poezie este un temelnic cult pe altarul căruia se celebrează Omul și Adevărul. Adică arhitectii fericiți.

inscripții
pe liră

DEMOSTENE
BOTEZ

ceață

Ceața a-ngrădit o insulă-mprejur
Subt clopotul opac de sticlă mată;
Cer fără de azur
Subt care e redusă lumea toată.

Mai simplu! Mai bine!
Tot Universul s-a refugiat în mine

Ca un naufragiat,
Cu tot ce-a fost cîndva lumină și soare
Cu tot sistemu-i complicat,
Să se păstreze-aicea de piere
Esența lui de viață și iubire,
Sămînța vie-a lumii viitoare.

Mogoșoaia — 16 decembrie 1964.

MIHAI
BENIUC

Mă-ntorc, la timple-acoperit cu brumă
Ca pomul care-a stat pină-n brumar
Și are foi la rădăcini pe humă
Și-s galbene; dar n-a stat în zădar,
Căci uite, roșii, printre frunze, poame!
Iar dacă munții-au cărunțit pe coame,
Sînt pere prin grămezile de griu
Și mere-n pivniță pe poliți puse,
Iar revărsarea zării din apus e
Vestirea răsăritului pe riu
Al altor 'nălțătoare răsărituri
Cînd apele străbune trec din mituri
Și din geografie milenară
In legi de om impuse și subt cer
S-adună-n fața porților de fier
Talazuri de întînderi mari de ape
Ce din zăgazuri gata sînt să scape
Și să rotească grelele turbine —
O, fericită clipă care vine!
Nu, n-am făcut cu diavolul eu pact,

Să-mi pierd nici suflet nici suflare cînd
Văd viitorul gol în fața-mi stînd
Și măsurîndu-i pieptul și statura,
Nu Parcele nici zeei nici natura,
Ci omul cu mașinile-i măiestre,
— Destinule, ți-au pus la cai căpestre,
Și dacă n-ai fi orb precum ți-e felul
Ar trebui, revizuindu-ți felul,
Să stai cu noi de vorbă, ce planete
S-ar potrivi terestrelor ambiții
De-a popula, dar fără de muniții,
Cu sănătoși băieți, cu mindre fete
Imensitatea lumilor stelare, —
Ai fi, cred, meșter în planificare,
De pe priviri smulgîndu-ți legătura,
Să vezi cum omul dăltuie natura.
La timple sînt acoperit cu brumă
Ca pomul care-a stat pină-n brumar
Și are foi la rădăcini pe humă
Și fructe-semn că n-a stat în zădar.

ea pomul

VERSURI INCHINATE PATRIEI ȘI PARTIDULUI * POEZIA PE
MERIDIANELE LUMII * GLOBUS FOLCLORIC * ARTICOLE ȘI
STUDII DESPRE POEZIE * ILUSTRAȚII DE BENEDICT GĂNESCU

Acest desen intitulat „Calliope”, face parte din desenele cu care Benedict Gănescu ilustrează acest număr al revistei noastre închinat poeziei